

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือ

- นคร พจนนารพงษ์. ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นครหลวง, 2533.
- ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญาตอนที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. กฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-6. เนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. กฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยที่ 7-15. เนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

วารสาร

- จุลสิงห์ วสันตสิงห์. คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน. อัยการนิเทศ 4 (2524): 69.
- สิทธิชัย วีระชาฤทธิชิต. มติขององค์การระหว่างประเทศกับผลทางกฎหมาย. วารสารกฎหมาย
11 (ธันวาคม 2529-มีนาคม 2530): 55-79.
- ภาสกร ชุณหะวัณ. ปัญหาเรื่องความผิดทางการเมืองในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน.
วารสารนิติศาสตร์ 16จ. 4 (ธันวาคม 2529): 42-54.

วิทยานิพนธ์

- กฤษณะ ช่างกล่อม. แนวโน้มในการเกิดกฎหมายประเพณีระหว่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- เฉลิม นพแก้ว. การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีความผิดเกี่ยวกับอากาศยาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- ชัชชม อวาทเกษย์. ความร่วมมือในกระบวนกาวยุติธรรมทางอาชาระหว่างประเทศ.
 วิทยานิพนธ์ปริณฎามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ทรงพล สงวนพงศ์. ความรับผิดชอบทางอาชของผู้ใช้. วิทยานิพนธ์ปริณฎามหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- อดุลย์ อุดมผล. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตีความกฎหมายอาช. วิทยานิพนธ์ปริณฎามหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เอก อังสนาภท. ความรับผิดชอบทางอาชของผู้สนับสนุน วิทยานิพนธ์ปริณฎามหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ภาษาอังกฤษ

Book

- Bassiouni. M. Cherif and Nanda. Ved P. A Treaties on
International Criminal Law. Illinois: Springfield, 1973
- Glahn. Gerhard Von. Laws Among Nation. New York: The Macmillan
 Company, 1981.
- Greige. D.W. International Law. London: Batterworths, 1976.
- Griffith, G.T. The Mercenaries of the Hellenistic World.
 Cambridge: The University Press, 1935.
- Mockler, Anthony. The Mercenaries. New York: The Macmillan Company,
 1969.
- Schlight, John. Monarchs and Mercenaries. New York:
 New York University Press, 1968

Article

- Aldrich, George H. Commentary-Progressive Development of the Laws of War : A Reply to Criticisms of the 1977. Geneva Protocol I. Virginia Journal of International Law 26 (1986): 696
- Baxter, R.R. Multilateral Treaties as Evidence of Customary International Law. The British Year Book of International Law 1965-66 (1968): 275-300.
- Burnester, H.C. The recruitment and use of mercenaries in armed conflicts. The American Journal of International Law 72 (1978): 37-56.
- Gassese, Antonio. Mercenary. Encyclopedia of Public International Law 3 (1984) : 255-267. W.V. Deventer, Henry. Mercenaries at Geneva. The American Journal
- Goetz, Phillip W. Mercenary. Encyclopedia Britannica (Micropaedia) 10 (1768): 27.
- Gray, Christine. Isthere an International Law of Remedies. The British Year Book of International Law 1985 (1986): 25-47
- I. Charney, Jonathan. The Persistent Objector Rule And The Development of Customary International Law. The British Year Book of International Law 1985 (1986): 1-24.
- Kwakwa, Edward. The Current Status of Mercenaries in the Law of Armed Conflict. Hasting International and Comparative Law Review 14 (1990) : 67 - 92.

- L. Taulbee, James. Myths, Mercenaries and Contemporary International Law. California Western International Law Journal 15 (1985): 339-363.
- Layeb, Allaoua. Mercenary Activity: United States Neutrality Laws and Enforcement. New York Law School Journal of International and Comparative Law 10 (1989): 269-307.
- Mourning, Paul W. Leashing the Dogs of War : Outlawing the recruitment and use of Mercenaries. Virginia Journal of International Law 22 (1982): 589-625.
- Quigley, John. Complicity in International Law: A New Direction in the Law of State Responsibility. The British Year Book of International Law 1986 (1987): 77-131.
- Rosenne, Shabtai. Codification of International Law. Encyclopedia of Public International Law 7 (1984): 34-41

เอกสารสหประชาชาติ

- United Nations Economic and Social Council. The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation. Report on the question of the use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the human right of people to self-determination UN. Doc E/CN.4/1988/14 (20 January 1988)

United Nations Economic and Social Council. The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation. Report on the question of the use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the human right of people to self-determination UN. Doc. E/CN.4/1989/14 (16 January 1989)

United Nations Economic and Social Council. The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation. Report on the question of the use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the human right of people to self-determination UN. Doc. E/CN.4/1990/11 (3 January 1990)

United Nations Economic and Social Council. Use of mercenaries as a means to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Commission on the Human Rights : Report on the forty-four Session UN. Doc. E/1989/20, E/CN.4/1989/86 New York: United Nations, 1989: 69-73.

United Nations Economic and Social Council. Use of mercenaries as a means to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Resolutions and Decisions of the Economic and Social Council UN. Doc. E/1986/22, E/CN.4/1986/65 New York: United Nations, 1986:84-86.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

United Nations Economic and Social Council. Use of mercenaries as a means to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Commission on the Human Rights : Report on the forty-fourth session UN. Doc. E/1990/22, E/CN.4/1990/94 New York: United Nations, 1990: 27-31.

United Nations Economic and Social Council. Use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination. Commission on the Human Rights : Report on the forty-seventh Session UN. Doc. E/1991/22, E/CN.4/1991/91 New York: United Nations, 1991: 28-29.

United Nations General Assembly. Basic principles of the legal status of the combatants struggle against colonial and alien domination and racist regimes. Resolutions adopted on the reports of Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 30 A/9030, New York: United Nations, 1974:142-143.

United Nations General Assembly. Declaration on the Granting of Independence to colonial countries and peoples. Resolutions adopted without reference to a committee UN. Doc. Supplement No. 16 A/4684, New York: United Nations, 1961:166-167

United Nations General Assembly. Drafting of an International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 48 A/35/48, New York: United Nations, 1981:257-258.

United Nations General Assembly. Drafting of an International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 51 A/36/51, New York: United Nations, 1982:238-239

- United Nations General Assembly. Drafting of an international convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 47 A/38/47, New York: United Nations, 1984:271-272.
- United Nations General Assembly. Drafting of an International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries, Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 53 A/40/53, New York: United Nations 1986:623-624..
- United Nations General Assembly. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to the Colonial Countries and Peoples. Resolutions adopted without reference to a Main Committee UN. Doc. Supplement No. 18 A/72/18, New York: United Nations, 1969: 4-6.
- United Nations General Assembly. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to the Colonial Countries and Peoples. Resolutions adopted without reference to a Main Committee UN. Doc. Supplement No. 28 A/8028, New York: United Nations, 1971: 7-8.
- United Nations General Assembly. Importance of the Universal realization of the right of peoples to self-determination and of the speedy granting of independence to colonial countries and peoples for the effective guarantee and observance of human rights. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. Supplement No. 46 A/34/46, New York: United Nations, 1980: 167-169.

United Nations General Assembly. Question of Territories under Portuguese Administration. Resolutions adopted on the reports of the Fourth Committee UN. Doc. Supplement No. 18 A/7218, New York: United Nations, 1969: 59.

United Nations General Assembly. Report of the AdHoc Committee on the Drafting of an international Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. Supplement No. 51 A/36/51, New York: United Nations, 1982: 228-239.

United Nations General Assembly. Report of the AdHoc Committee on the Drafting of an international Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Sixth Committee UN. Doc. No. 51 A/39/51, New York: United Nations, 1985 : 289-290.

United Nations General Assembly. Report of Ad Hoc Committee on the Drafting of an International Convention Against the Recruitment, Use, Financing, and Training of Mercenaries. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. No. 49 A/42/49, New York: United Nations , 1988: 568-569.

United Nations General Assembly. Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. No. 53 A/41/53, New York: United Nations, 1987: 325-326.

United Nations General Assembly. Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. No.49 A/43/49, New York: United Nations, 1989: 357-358.

United Nations General Assembly. Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. No. 49 A/44/49, New York: United Nations, 1990: 401-402.

United Nations General Assembly. Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination. Resolutions adopted on the reports of the Third Committee UN. Doc. No. 49A A/45/49, New York: United Nation, 1990: 237-238.

United Nations Security council. Complaint by Congo. Resolutions and Decisions of the Security Council UN. Doc. 1967. New York: United Nations, 1968: 13.

United Nations Security council. Complaint by Benin. Resolutions and Decisions of the Security Council. UN. Doc. 1977. New York: United Nations, 1978:18.

United Nations Security council. Complaint by Seychelles. Resolutions and Decisions of the Security Council UN. Doc. 1981. New York: United Nations, 1982:11-12.

United Nations Security Council. Complaint by Seychelles. Resolution and Decisions of the Security Council UN. Doc. 1982. New York: United Nations, 1984:12-13.

United Nations General Assembly Security Council. Question of the Security of Small State and the Solidarity of the Islamic Ummah in Safeguarding the Sovereignty and Territorial Integrity of Small States from the Threats Posed by Actions of Mercenaries. Report of the security council implementation of the declaration on the granting of independence to colonial countries and peoples UN. Doc. A/46/486 S23055, 2 September 1991: 87-88.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

INTERNATIONAL CONVENTION AGAINST THE RECRUITMENT, USE, FINANCING
AND TRAINING OF MERCENARIES 1989.

ARTICLE 1

For the purposes of the present Convention,

1. A mercenary is any person who:

(a) Is specially recruited locally or abroad in order to fight in an armed conflict;

(b) Is motivated to take part in the hostilities essentially by the desire for private gain and, in fact, is promised, by or on behalf of a party to the conflict, material compensation substantially in excess of that promised or paid to combatants of similar ranks and functions in the armed forces of that party;

(c) Is neither a national of a party to the conflict nor a resident of territory controlled by a party to the conflict;

(d) Is not a member of the armed forces of a party to the conflict; and

(e) Has not been sent by a State which is not a party to the conflict on official duty as a member of its armed forces.

2. A mercenary is also any person who, in any other situation,

(a) Is specially recruited locally or abroad for the purpose of participating in a concerted act of violence aimed at:

(i) Overthrowing a Government or otherwise undermining the

constitutional order of a State; or

(ii) Undermining the territorial integrity of a State;

(b) Is motivated to take part therein essentially by the desire for significant private gain and is prompted by the promise of payment of material compensation;

(c) Is neither a national nor a resident of the State against which such act is directed;

(d) Has not been sent by a State on official duty; and

(e) Is not a member of the armed forces of the state on whose territory the act is undertaken.

ARTICLE 2

Any person who recruits, uses, finances or trains mercenaries, as defined in article 1 of the present Convention, commits an offence for the purposes of the Convention.

ARTICLE 3

1. A mercenary, as defined in article 1 of the present Convention, who participates directly in hostilities or in a concerted act of violence, as the case may be, commits an offence for the purposes of the Convention.

2. Nothing in this article limits the scope of application of article 4 of the present Convention.

ARTICLE 4

An offence is committed by any person who:

(a) Attempts to commit one of the offences set forth in the present Convention;

(b) Is the accomplice of a person who commits or attempts to commit any of the offences set forth in the present Convention.

ARTICLE 5

1. States Parties shall not recruit, use, finance or train mercenaries and shall prohibit such activities in accordance with the provisions of the present Convention.

2. States Parties shall not recruit, use, finance or train mercenaries for the purpose of opposing the legitimate exercise of the inalienable right of peoples to self-determination, as recognized by international law, and shall take, in conformity with international law, the appropriate measures to prevent the recruitment, use, financing or training of mercenaries for that purpose.

3. They shall make the offences set forth in the present Convention punishable by appropriate penalties which take into account the grave nature of those offences.

ARTICLE 6

States Parties shall co-operate in the prevention of the offences set forth in the present convention, particularly by:

(a) Taking all practicable measures to prevent preparations in their respective territories for the commission of those offences within or outside their territories, including the prohibition of illegal activities of persons; groups and organizations that encourage, instigate, organize or engage in the perpetration of such offences;

(b) Co-ordinating the taking of the administrative and other measures as appropriate to prevent the commission of those offences.

ARTICLE 7

States Parties shall co-operate in taking the necessary measures for the implementation of the present Convention.

ARTICLE 8

Any State Party having reason to believe that one of the offences set forth in the present Convention has been, is being or will be committed shall, in accordance with its national law, communicate relevant information, as soon as it comes to its knowledge, directly or through the Secretary-General of the United National, to the States Parties affected.

ARTICLE 9

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over any of the offences set forth in the present Convention which are committed:

(a) In its territory or on board a ship or aircraft registered in that State;

(b) By any of its nationals or, if that State considers it appropriate, by those stateless persons who have their habitual residence in that territory.

2. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in articles 2, 3 and 4 of the present Convention in the cases where the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him to any of the States mentioned in paragraph 1 of this article.

3. The present Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with national law.

ARTICLE 10

1. Upon being satisfied that the circumstances so warrant, any State Party in the territory of which the alleged offender is present shall, in accordance with its laws, take him into custody or take such other measures to ensure his presence for such time as is necessary to enable any criminal or extradition proceedings to be instituted. The State Party shall immediately make a preliminary inquiry into the facts.

2. When a State Party, pursuant to this article, has taken a person into custody or has taken such other measures referred to in paragraph 1 of this article, it shall notify without delay either directly or through the Secretary-General of the United Nation:

(a) The State Party where the offence was committed;

(b) The State Party against which the offence has been directed or attempted;

(c) The State Party of which the natural or juridical person against whom the offence has been directed or attempted is a national;

(d) The State Party of which the alleged offender is a national or, if he is a stateless person, in the territory of which he has his habitual residence;

(e) Any other interested State Party which it considers it appropriate to notify.

3. Any person regarding whom the measures referred to in paragraph 1 of this article are being taken shall be entitled:

(a) To communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which he is a national or which is otherwise entitled to protect his rights or, if he is a stateless person, the State in the territory of which he has his habitual residence;

(b) To be visited by a representative of that State.

4. The provisions of paragraph 3 of this article shall be without prejudice to the right of any State Party having a claim to jurisdiction in accordance with article 9, paragraph 1 (b), to invite the International Committee of the Red Cross to communicate with and visit the alleged offender.

5. The State which makes the preliminary inquiry contemplated in paragraph 1 of this article shall promptly report its findings to the States referred to in paragraph 2 of this article and indicate whether it intends to exercise jurisdiction.

ARTICLE 11

Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences set forth in the present Convention shall be guaranteed at all stages of the proceedings fair treatment and all the rights and guarantees provided for in the law of the State in question. Applicable norms of international law should be taken into account.

ARTICLE 12

The State Party in the territory of which the alleged offender is found shall, if it does not extradite him, be obliged, without exception whatsoever and whether or not the offence was committed in its territory, to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with the laws of that State. Those authorities shall take their decision in the

same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the law of that State.

ARTICLE 13

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with criminal proceedings brought in respect of the offences set forth in the present Convention, including the supply of all evidence at their disposal necessary for the proceedings. The law of the State whose assistance is requested shall apply in all cases.

2. The provisions of paragraph 1 of this article shall not affect obligations concerning mutual judicial assistance embodied in and other treaty.

ARTICLE 14

The State Party where the alleged offender is prosecuted shall in accordance with its laws communicate the final outcome of the proceedings to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit the information to the other States concerned.

ARTICLE 15

1. The offences set forth in articles 2, 3 and 4 of the present Convention shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

2. If a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may at its option consider the present Convention as the legal basis for extradition in respect of those offences. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize those offences as extraditable offences between themselves, subject to the conditions provided by the law of the requested States.

4. The offences shall be treated, for the purpose of extradition between states Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 9 of the present Convention.

ARTICLE 16

The present Convention shall be applied without prejudice to:

- (a) The rules relating to the international responsibility of States;
- (b) The law of armed conflict and international humanitarian law, including the provisions relating to the status of combatant or of prisoner of war.

ARTICLE 17

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of the present Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State may, at the time of signature or ratification of the present Convention or accession thereto, declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 of this article with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

ARTICLE 18

1. This Convention Shall be open for signature by all States until 31 December 1990 at United Nations Headquarters in New York.

2. This Convention shall be subject to ratification. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall remain open for accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

ARTICLE 19

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of the twenty-second instrument of ratification or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the twenty-second instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

ARTICLE 20

1. Any State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect one year following the date on which notification is received by the Secretary-General of the United Nations.

ARTICLE 21

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this convention, opened for signature at New York on

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

พิธีสารฉบับที่ 1 ปีค.ศ.1977

ภาค 3

วิธีและวิธีการของการสงครามพลรบและสถานภาพของเชลยศึก

หมวด 2 สถานภาพแห่งพลรบและเชลยศึก

ข้อ 43 กองทัพ

1. กองทัพของภาคีสถิตภาพฝ่ายหนึ่ง ๗ ประกอบไปด้วย กองทัพที่เป็นระบบทั้งหลาย กลุ่มและหน่วยต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาที่รับผิดชอบต่อภาคนั้น สำหรับการกระทำของ หน่วยที่อยู่ใต้การบังคับบัญชา แม้ทั้งว่ภาคนั้น ๗ จะมีรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งภาศที่เป็นปฏิปักษ์ จะไม่รับรอง กองทัพเช่นว่า จะต้องมีการวินัยภายในซึ่งรวมถึงการบังคับให้ทำตามเกณฑ์ของ กฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้กับข้อพิพาทที่ใช้อาวุธ

2. บุคคลที่อยู่ในกองทัพของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ๗ ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นพลรบ (ยกเว้นบุคคลที่เป็นพนักงานแพทย์หรือเป็นอนุศาสนาจารย์ในกองทัพ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในข้อ 33 ของอนุสัญญาฉบับที่ 3) ซึ่งมีสิทธิโดยตรงที่จะมีส่วนร่วมสู้รบโดยตรง

3. เมื่อใดก็ตามที่ภาคีสถิตภาพฝ่ายหนึ่งได้นำหน่วยคล้ายทหารเข้ามา สมทบใน กองทัพหรือได้นำองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเข้ามาสมทบในกองทัพ คู่พิพาท ฝ่ายนั้นจักต้องแจ้งให้ภาคีสถิตภาพฝ่ายอื่น ๆ ทราบ

ข้อ 44 พลรบและเชลยศึก

1. พลรบตามคำจำกัดความแห่งข้อ 43 เมื่อตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคู่ปรปักษ์ จะมีฐานะเป็นเชลยศึก

2. พลรบทุกคนผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามกฎแห่งกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้ควบคุม ข้อพิพาทที่ใช้อาวุธ แต่การที่พลรบละเมิดข้อพิพาทเหล่านี้ ก็ไม่ทำให้พลรบหมดสิทธิการเป็นพลรบ

หรือหมคสิทธิการเป็นเฉลยศึก เมื่อตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคู่ปรบักษ์ เว้นแต่จะไ้ระบุไว้ว่า
วรรค 3 และ 4 แห่งข้อนี้

3. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคุ้มครองประชาชนพลเรือนให้พ้น จากผลกระทบ
ที่เกิดขึ้นจากการเป็นปรบักษ์ พลรบจะต้องแต่งตัวให้แตกต่างจากพลเรือนในขณะที่กำลังทำการ
โจมตีหรือขณะที่จะจัดเตรียมกองทัพเพื่อจะทำการโจมตี อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับว่ามีข้อพิพาท
ที่ใช้อาวุธในบางครั้ง ซึ่งสภาพของการสู้รบทำให้ทหารที่ติดอาวุธไม่สามารถแต่งตัวให้แตกต่าง
จากพลเรือนได้ พลรบนั้นจะ มีสภาพเป็นพลรบต่อไปหากถืออาวุธโดยเปิดเผย :

(ก) ในขณะที่ปฏิบัติทางทหารในแต่ละครั้ง และ

(ข) คู่ปรบักษ์สามารถมองเห็นได้ในช่วงเวลาที่เข้าร่วมในการวางกำลังทาง
ทหารก่อนหน้าการเข้าตีที่เขามีส่วนร่วม

การกระทำทั้งหลายที่สอดคล้องกับข้อกำหนดแห่งวรรคนี้ จักไม่ถือเป็นการสอลวงให้
ไว้ใจ ตามความในข้อ 39 วรรค 1 (ข)

4. พลรบตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคู่ปรบักษ์ ในขณะที่ไม่ได้ปฏิบัติตนตามความใน
ประโยคที่สองของวรรค 3 ก็หมคสิทธิการเป็นเฉลยศึก อย่างไรก็ตาม พลรบผู้นั้นก็ยังไ้รับ
ความคุ้มครองเทียบเท่ากับการปฏิบัติตนต่อเฉลยศึก ตามความในอนุสัญญาฉบับที่ 3 และตาม
ความในพิธีสาสน์นี้ ความคุ้มครองนี้รวมไปถึงความคุ้มครองต่าง ๆ ที่ให้แก่เฉลยศึกตามที่บัญญัติ
ไว้ในอนุสัญญา ฉบับที่ 3 เมื่อบุคคลผู้นั้นถูกสอบสวนและลงโทษเพราะการกระทำผิดใด ๆ ที่
เขาได้กระทำไป

5. พลรบที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของคู่ปรบักษ์ ในขณะที่ไม่ได้เข้าร่วมในการโจมตี
หรือเข้าร่วมปฏิบัติการทางทหารเพื่อเตรียมทำการโจมตี ย่อมไม่หมคสิทธิการเป็นพลรบและไม่
หมคสิทธิการเป็นเฉลยศึก เนื่องจากการกระทำก่อน ๆ ของตน

6. บทบัญญัติแห่งมาตรานี้เป็นผลเสียต่อสิทธิของบุคคลใด ๆ ในการเป็นเฉลยศึก
ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 4 แห่งอนุสัญญาฉบับที่สาม

7. บทบัญญัติแห่งข้อนี้ ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติที่บรรดา
รัฐไ้ยอมรับแล้ว เกี่ยวกับการสวมเครื่องแบบของพลรบของ หน่วยทหารประจำการที่แต่ง
เครื่องแบบและติดอาวุธและมีเครื่องแบบประจำของ คู่ปรบักษ์

8. นอกจากประเภทของบุคคลที่ตั้งบัญญัติไว้ในข้อ 13 ของอนุสัญญาฉบับที่หนึ่งและสอง บรรดาสมาชิกของกองทัพของคู่พิพาทตามที่ได้นิยามไว้ในข้อ 43 ของพิธีสารฉบับนี้ จะได้รับความคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาดังกล่าว ถ้าหากว่าบุคคลเหล่านั้นบาดเจ็บหรือป่วยไข้ หรือจะได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฉบับที่ 2 ในกรณีเรืออับปางในท้องทะเลหรือในน่านน้ำอื่น ๆ

ข้อ 45 ความคุ้มครองบุคคลที่เข้าร่วมสู้รบ

1. บุคคลที่เข้าร่วมในการสู้รบและตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคู่ปรปักษ์ จะถูกสันนิษฐานว่าเป็นเชลยศึกและจะถูกคุ้มครองโดยอนุสัญญาฉบับที่ 3 ถ้าหากเขาอ้างว่ามีสภาพเป็นเชลยศึกหรือว่าเขาดูจะมีสิทธิตามสภาพ เช่นว่าหรือคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งเขาสังกัดอยู่ เรียกร้องให้เขาอยู่ในสถานะนั้นในนามของเขาต่อประเทศที่ควบคุมตัวเขาหรือต่อประเทศที่คุ้มครองอยู่ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าบุคคลผู้นั้นสมควรได้รับสิทธิในการเป็นเชลยศึกหรือไม่ ก็ให้เขาดำรงสิทธิเช่นนั้นไปก่อน ซึ่งเขาจะได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฉบับที่ 3 และพิธีสารฉบับนี้ จนกว่าจะถึงเวลาที่สถานภาพของเขาจะได้รับการตัดสินโดยศาลพิเศษที่มีอำนาจ

2. ถ้าบุคคลใดตกอยู่ภายใต้การควบคุมของคู่ปรปักษ์ แต่ไม่ถูกถือว่าเป็นเชลยศึก และจะต้องถูกสอบสวนโดยคู่พิพาทฝ่ายนั้นว่าได้กระทำความผิดในขณะที่เกิดการสู้รบ, บุคคลนั้นก็มีสิทธิที่จะร้องขอให้เขาได้รับสถานภาพของเชลยศึกต่อหน้าศาล และขอให้ศาลชี้ขาดในเรื่องนั้นภายในเวลาอันสมควรภายใต้ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศาลชี้ขาดนี้ต้องมีขึ้นก่อนที่จะมีการไต่สวนการกระทำผิดตัวแทนของประเทศที่คุ้มครองจะได้รับการแต่งตั้งให้เข้าร่วมฟังการพิจารณา การชี้ขาดคำร้องนั้น วันเสียแต่ในกรณีที่ เป็นข้อยกเว้น ซึ่งคำร้องนั้นได้มีการไต่สวนอย่างลับเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงของรัฐ ในกรณี เช่นว่านี้กองกำลังที่ควบคุมตัวบุคคลผู้นั้นอยู่จะแจ้งให้แก่งองกำลังคุ้มครองทราบตามนั้น

ข้อ 46 จารบุรุษ

1. นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาอื่นหรือข้ออื่นแห่งพิธีสารฉบับนี้ บุคคลในสังกัดของกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ตกอยู่ภายใต้อำนาจของคู่พิพาทฝ่ายตรงกันข้าม ในขณะที่ทำการจารกรรม ย่อมไม่ได้รับสิทธิแห่งการดำรงฐานะเป็นเชลยศึกและอาจถูกปฏิบัติต่ออย่างจารบุรุษ

2. บุคคลในสังกัดของกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง กระทำการในนามของคู่สงครามฝ่ายนั้นและกระทำการในพื้นที่ที่ถูกควบคุมโดยคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ทำการรวบรวมข้อมูลหรือพยายามที่จะรวบรวมข้อมูล ย่อมไม่ถูกถือว่าเป็นส่วนในการ ธุรการหรือธุรการกรรมา ถ้าหากว่าในขณะที่กระทำการนั้น เขาสวมเครื่องแบบของกองกำลังที่เขาสังกัดอยู่

3. บุคคลในสังกัดของกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในดินแดนที่ถูกยึดครองโดยคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ได้เข้าไปรวบรวมข้อมูลหรือพยายามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของกองทัพที่ตั้งอยู่ในดินแดนนั้น โดยกระทำไป ของกองกำลังฝ่ายที่เขาสังกัดอยู่ ย่อมไม่ถูกถือว่าเป็นว่าเขาได้เข้ามีส่วนในการกระทำการกรรมา เว้นแต่ว่าในขณะที่เขากระทำการอยู่นั้น เขาทำไปในลักษณะเจตนาหลอกลวงหรือด้วยเจตนาที่จะกระทำอย่างลับ ยิ่งไปกว่านั้นบุคคลผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ดังกล่าว ย่อมไม่สูญเสียสิทธิในการเป็นพลเรือน และไม่อาจได้รับการปฏิบัติเยี่ยงพลเรือน เว้นเสียแต่ว่าเขาได้ถูกจับในขณะที่เขากำลังกระทำการกรรมา

4. บุคคลในสังกัดของกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ซึ่งไม่ได้พำนักในดินแดนที่ถูกรัฐที่ทำการสงครามอีกฝ่ายหนึ่งยึดครอง ได้เข้ากระทำการกรรมาในดินแดนเช่นว่านั้น ย่อมไม่สูญเสียสถานภาพแห่งการเป็นพลเรือนและไม่อาจได้รับการปฏิบัติตัวเยี่ยงพลเรือน เว้นเสียแต่ว่าเขาถูกจับก่อนที่จะกลับเข้าไปในกองกำลังที่เขาสังกัดอยู่

ข้อ 47 ทหารรับจ้าง

1. ทหารรับจ้างย่อมไม่มีสิทธิเป็นพลรบหรือพลเรือน

2. ทหารรับจ้างคือบุคคลใด ๆ ซึ่ง

(ก) ถูกคัดเลือกเป็นพิเศษในท้องถิ่นหรือจากต่างประเทศ เพื่อจะเข้ามาสู้รบ

ในชื่อพิพาทที่ใช้อาวุธ

(ข) ตามสภาพความเป็นจริง ได้เข้ามีส่วนร่วมโดยตรงในการสู้รบ

(ค) ถูกชักจูงให้เข้ามีส่วนร่วมในการสู้รบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์

ส่วนตนโดยเฉพาะและตามความเป็นจริง ได้รับคำสัญญาจากภาคีคู่พิพาทหรือตัวแทนของภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ว่าจะให้ค่าตอบแทนเป็นทรัพย์สินมากกว่าที่สัญญาว่าจะให้หรือที่ได้จ่ายให้แก่ทหารที่อยู่ ณ ลำดับยศ หรือที่มีหน้าที่เท่าเทียมกันในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายนั้น

- (ง) ไม่ได้เป็นทั้งบุคคลในสัญชาติของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในดินแดนที่
ถูกยึดครอง โดยคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง
- (จ) ไม่ได้สังกัดในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายใด และ
- (ฉ) ไม่ได้ถูกส่งเข้ามาโดยรัฐที่นำคู่พิพาท เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้
อยู่ในสังกัดในกองกำลังของรัฐนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

พ.ต.ต.บุญชอบ เกตุเทศ เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2499 ที่จังหวัดพิษณุโลก สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ.2521 และเนติบัณฑิตไทย เมื่อปี พ.ศ.2528 จากนั้นเข้าศึกษาต่อชั้นปริญญาโทนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2531 ปัจจุบันรับราชการตำรวจ งาน 6 (เอกสารหนังสือพิมพ์) กองกำกับการ 3 กองตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจสันติบาล กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

ศุภชัยวิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย